

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Antonína Koukala a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci **žalobce L. U.,** zast. JUDr. Anna Kapsovou, advokátkou, se sídlem Všehrdova 525, Uherské Hradiště, proti **žalované České správě sociálního zabezpečení, Křížová 25, Praha,** o invalidní důchod, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 22 Ca 58/2000, o kasační stížnosti (dříve dovolání) proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 15. 1. 2002, č. j. 2 Cao 327/2001-58,

takto:

I. Kasační stížnost se **zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalované ze dne 28. 1. 2000, č. j. xxx byla žalobci zamítnuta žádost o plný invalidní důchod s odůvodněním, že podle posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení ve Zlíně ze dne 10. 12. 1999 není žalobce plně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti o 15 %.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce opravný prostředek, o kterém rozhodl Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 9. 3. 2001, č. j. 22 Ca 58/2000-36 tak, že rozhodnutí žalované potvrdil.

Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce odvolání, o němž rozhodl Vrchní soud v Olomouci, který rozsudkem ze dne 15. 1. 2002, č. j. 2 Cao 327/2001-58 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil.

Žalobce podal proti rozsudku odvolacího soudu dne 18. 4. 2002 dovolání z důvodu podle § 241 a) odst. 2 písm. a) o. s. ř. V dovolání žalobce namítá, že dle jeho názoru nebyl v potřebném rozsahu zjištěn skutkový stav, když soud své rozhodnutí opřel pouze o závěry posudkových orgánů. Dále žalobce namítá, že v souladu s příslušnou právní úpravou neměl soud vycházet pouze ze zdravotního stavu žalobce, ale také z toho, čeho je žalobce schopen po stránce fyzické, smyslové a duševní, a v tomto směru měl také provést důkazy. Žalobce uzavírá, že se cítí rozhodnutími soudů obou stupňů poškozen, neboť se cítí dlouhodobě zdravotně velmi špatně, není schopen soustavně vykonávat jakoukoliv práci, trpí nespavostí. Proto navrhuje rozsudky soudů obou stupňů zrušit a vrátit je k dalšímu řízení. Dále žalobce žádá o osvobození od soudních poplatků.

Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

Nejvyšší soud postoupil věc Nejvyššímu správnímu soudu k dokončení řízení dle § 129 odst. 4 zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), podle něhož, bylo-li přede dnem účinnosti s. ř. s., tedy do dne 31. 12. 2002 proti rozhodnutí vrchního soudu o odvolání proti rozhodnutí krajského soudu o opravném prostředku podáno dovolání, a nebylo o něm rozhodnuto do dne 31. 12. 2002, dokončí řízení Nejvyšší správní soud v řízení podle ustanovení části třetí, hlavy třetí dílu prvního s. ř. s.

Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti podání obsahující dovolání. Konstatoval, že je podáno včas (rozsudek byl doručen zástupci stěžovatelky dne 18. 2. 2002 – zjištěno z doručenky založené v soudním spise, dovolání bylo podáno dne 18. 4. 2002 k poštovní přepravě, dovolání je tedy podáno ve lhůtě dle § 240 odst. 1 o. s. ř.), jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatel je zastoupen advokátem. Domáhá se zrušení napadeného soudního rozhodnutí v celém rozsahu.

Stěžovatel v dovolání (dále jen „kasační stížnost“) namítá důvody odpovídající ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s. a jeho rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2, 3 s. ř. s. vázán. Proto se zabýval otázkou, zda vrchní soud vycházel při svém rozhodnutí z dostatečně zjištěného skutkového stavu, a zda na jeho základě učinil správné právní závěry.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek i řízení předcházející jeho vydání a neshledal kasační stížnost žalobce důvodnou.

Rozhodnutí o nároku na plný nebo částečný invalidní důchod je závislé zejména na lékařském odborném posouzení. Pro přezkumné soudní řízení je k posouzení zdravotního stavu a výdělečné schopnosti občana povoláno ze zákona Ministerstvo práce a sociálních věcí, které tak činí svými posudkovými komisemi (4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). Posudek uvedené komise pak soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásady volného hodnocení důkazů dle § 132 o. s. ř.

Dle § 39 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění je pojištěnec plně invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 66 %, nebo je schopen pro zdravotní

postižení soustavné výdělečné činnosti jen za zcela mimořádných podmínek. Dle § 44 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění je pojištěnec částečně invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 33 %. V obou případech dle § 39 odst. 2 ve spojení s § 44 odst. 1 věta druhá téhož zákona se při určování poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti pojištěnce vychází z jeho zdravotního stavu doloženého výsledky funkčních vyšetření a z jeho schopnosti vykonávat práce odpovídající zachovaným tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k výdělečným činnostem, které vykonával předtím, než k takovému poklesu došlo, a k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem, přitom se bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující schopnost výdělečné činnosti pojištěnce, zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, a schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával.

Nejvyšší správní soud nemá pochybnosti o úplnosti a přesvědčivosti posudkových závěrů posudkové komise MPSV v Brně vyjádřených v posudku této komise ze dne 25. 7. 2000, a dále v doplňujícím posudku ze dne 9. 1. 2001, podle nichž ke dni vydání napadeného rozhodnutí žalované nebyl žalobce ani částečně invalidní. Posudková komise zasedala v řádném složení, posudky byly zpracovány na základě dostatečné lékařské dokumentace, doplněné zprávou neurologa MUDr. Š. ze dne 5. 12. 2000. Na základě funkčních lékařských vyšetření posudková komise dospěla k závěru, že žalobce trpí jen lehkým postižením funkce bederní páteře, rtg nálezy na páteři prokazují jen degenerativní změny odpovídající věku. Impulsivní chování žalobce a udávané výrazné subjektivní polyformní obtíže jsou hodnoceny psychiatrem jako rentové tendence, neurologem jako agravace (záměrné zveličování chorobných příznaků). Dle uvážení komise poúrazové změny v levém rameni (nedominantní ruce) vyžadují pouze preventivní opatření – vyloučení velké fyzické zátěže, práci ve vynucené poloze rukou. Dle názoru komise ani doplňující vyšetření neurologa MUDr. Š. provedené 1 rok po vydání napadeného rozhodnutí žalované nepřináší po stránce funkční žádné změny proti předchozím vyšetřením. Jde o alogické projevy celé páteře při degenerativních změnách celé páteře. Rtg nález na krčním a bederním úseku je téměř shodný s popisem ortopeda z 15. 5. 1999, který měla posudková komise k dispozici. Nové vyšetření rtg Th páteře prokazuje výraznější degenerativní změny páteře, není zjištěna herniace disku, ani útlak míchy či nervových kořenů. Není zaznamenána kořenová symptomaagie, parezy končetin apod. Převažuje svalová složka bolesti s projevy širší vegetativní iradiace.

Nejvyšší správní soud nemá pochybnosti ani o správnosti stanovení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti uvedené v posudcích komise ze dne 25. 7. 2000 a 9. 1. 2001, podle nichž zdravotní stav posuzovaného odpovídá míře poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti dle vyhl. č. 284/1995 Sb. ve znění vyhl. č. 157/1997 Sb., příl. č. 2, kapitola XV, oddíl E, položka 3 b) ve výši 25 %.

Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou námitku žalobce, že soud 1. stupně i odvolací soud rozhodovaly na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu, když své rozhodnutí opřely pouze o závěry posudkových orgánů. Jak již bylo výše uvedeno, rozhodování o dávkách důchodového pojištění je závislé především na odborném lékařském posouzení. Pro přezkumné soudní řízení je k posouzení zdravotního stavu a výdělečné schopnosti občana povoláno ze zákona Ministerstvo práce a sociálních věcí, které tak činí svými posudkovými komisemi. Posudkové komise přitom vydávají své závěry na základě přezkoumání zdravotní dokumentace a provedených funkčních lékařských vyšetření. Závěry posudkových orgánů přitom nebyly jediným důkazem, které soudy v dané věci provedly. V řízení před soudem

prvního stupně byly provedeny další důkazy: písemná vyjádření žalobce, která byla doručena soudu 1. stupně dle 26. 10. 2000, dne 8. 2. 2001, výslech žalobce dne 24. 11. 2000 a dne 9. 3. 2001. Žalobce další důkazní návrhy týkající se posouzení jeho zdravotního stavu neměl.

Soud se také neztotožnil s názorem žalobce, že soudy obecně rozhodují a v daném případě také rozhodovaly o přiznání invalidity pouze na základě posudků o zdravotním stavu, a nikoliv i posudků o schopnosti vykonávat soustavnou výdělečnou činnost. V posudku ze dne 25. 7. 2000 posudková komise udává, že hodnotí zdravotní stav žalobce za dlouhodobě nepříznivý, který vylučuje těžkou manuální práci, celodenní chůzi či stání, práci v exhalátech. Žalobce je schopen dělnických profesí v lehkém průmyslu, skladovém hospodářství, hlídací službě, ve službách (údržbě) apod. Posudková komise, jejíž členem byl také lékař neurolog, na základě funkčních lékařských vyšetření a zdravotní dokumentace žalobce zhodnotila, jaké práce může žalobce s přihlédnutím ke svému dlouhodobě nepříznivému zdravotnímu stavu vykonávat. Tím byl naplněn požadavek § 39 odst. 2 zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, podle něhož se při určování poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti pojištěnce vychází mimo jiné z jeho schopnosti vykonávat práce odpovídající zachovaným tělesným, smyslovým a duševním schopnostem.

Nejvyšší správní soud po zhodnocení shora uvedených posudkových závěrů dospěl k závěru, že jsou úplné a přesvědčivé, zejména uvádí, z jakého důvodu je nutno zdravotní postižení žalobce podřadit pod vybranou položku 3 b), kapitola XV, oddíl E, přílohy č. 2 k vyhl. č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění.

S ohledem na skutečnost, že žalobce ke dni vydání napadeného rozhodnutí žalované nebyl plně invalidní dle § 39 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, neboť jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nepoklesla nejméně o 66 % a není schopen pro zdravotní postižení soustavné výdělečné činnosti jen za zcela mimořádných podmínek, odvolací soud nepochybil, když rozhodnutí soudu 1. stupně jako věcně správné potvrdil, a Nejvyšší správní soud tedy kasační stížnost dle § 110 odst. 1 jako nedůvodnou zamítl.

Co se týče žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků s ohledem na jeho sociální situaci, soud konstatuje, že žalobce je dle § 11 odst. 1 písm. b) zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, jakožto účastník řízení ve věci důchodového pojištění ze zákona osvobozen.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. Žalobce nebyl v řízení úspěšný a právo žalované na náhradu nákladů řízení je v posuzované věci ze zákona vyloučeno.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. listopadu 2003

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu